

РОЗВИТОК СИСТЕМИ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ОСНОВНОГО ІНСТРУМЕНТУ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ В ЗНВК «ОСНОВА»

Шульга Л.М., Смирнова Г.В.

Україна, м.Запоріжжя, Запорізький навчально-виховний комплекс «ОСНОВА»

Пріоритетним напрямком Концепції інноваційного розвитку ЗНВК «ОСНОВА» визначено створення збагаченого освітнього середовища для самореалізації особистості дитини в сучасному соціумі. Збагачення освітнього середовища в контексті Програми інноваційного розвитку ЗНВК «ОСНОВА» на 2012-2017 рр. розглядається як створення сприятливих умов для саморозвитку, самовдосконалення, самоактуалізації та самореалізації особистості учнів.

Необхідною умовою для розвитку шкільного демократичного простору є організація учнівського самоврядування, в якому кожен учень може визначити своє місце і реалізувати свої здібності і потреби.

Учнівське самоврядування сприяє формуванню усвідомленої громадянської позиції, ціннісного ставлення до себе і оточуючих людей, підвищенню соціальної компетенції, розвитку соціальних навичок поведінки і установки на самостійне прийняття рішень у проблемних соціальних ситуаціях.

Метою учнівського самоврядування є підготовка майбутніх активних громадян нашої держави, із глибоко усвідомленою життєвою позицією, почуттям національної самосвідомості, які б змогли розв'язувати як щоденні, так і масштабні завдання, приймати власні, нестандартні рішення, реалізуватися в цьому житті.

Головним завданням учнівського самоврядування є формування й розвиток соціально активної, гуманістично спрямованої особистості з глибоко усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості.

В навчально-виховному комплексі самоврядування організовано як спосіб особистісної самореалізації педагогів, учнів та батьків. Протягом останніх чотирьох років діяла система учнівського самоврядування «Веселка», впроваджувалися проекти учнівського самоврядування: «Людам потрібна твоя допомога», «Твоє життя – твій вибір», «Погляд учня», «Домашнє вогнище родинне», «Ми – патріоти». Була створена і діяла Школа Лідерів.

Підсумки роботи дитячої організації «Веселка» було представлено на I форумі дитячої демократії та мас-медіа навчальних закладів Орджонікідзевського району.

Проаналізувавши напрямки розвитку НВК, ми дійшли до висновку, що:

- збагачення освітнього середовища НВК вимагає розширення сфери діяльності учнівського самоврядування, урізноманітнення його форм роботи;
- спостерігається недостатня активність громадянської, «управлінської» ініціативи учнів НВК;
- відсутні перспективи застосування знань, отриманих у навчальному процесі;
- несформованість в учнів системи цінностей, які забезпечують соціально правові, моральні вчинки.

З метою вирішення проблем та створення умов для громадянського виховання учнів НВК, було створено шкільну програму «Гармонія простору самоврядування».

Мета програми: Розвиток системи учнівського самоврядування як основного інструменту реалізації цілей громадянського виховання в НВК «ОСНОВА».

Завдання:

- формування всередині НВК системи учнівського самоврядування, що забезпечує участь дітей у вирішенні найбільш значущих питань управління освітньою установою.
- перетворення навчально-виховного комплексу в товариство, відкрите як для учасників громадської освіти, так і для громадськості.
- створення в НВК середовища самовдосконалення та оновлення, правового простору, що сприяє формуванню патріотичних цінностей та ідеалів, інтелектуального, духовного і морального розвитку школярів.
- залучення учнів в активне життя, підтримка і розвиток їх ініціативи в життєдіяльності навчально-виховного комплексу.
- набуття учнями соціального досвіду з урахуванням їх вікових особливостей і можливостей громадянського становлення особистості .

Умови успішного розвитку самоврядування у НВК:

1. Згуртування колективу навколо єдиної мети - створення позитивного іміджу НВК.
2. Творче партнерство і співробітництво педагогів, учнів, партнерів та батьківської громадськості в організації як навчальної, так і позаурочної діяльності.
3. Включення в активну громадську діяльність всіх учнів з урахуванням їх вікових особливостей.

4. Дотримання заходів учнівської самостійності.

Реалізація напрямків діяльності органів самоврядування відбувається через проектну діяльність:

I. «Школа успіху» - дошкільно-початкова школа

II. «Школа самопізнання» - середня школа (5-9 класи)

III. «Школа професійного самовизначення» - старша школа (10-11 класи)

Протягом 2013-2017 років в НВК планується організація діяльності з формування креативного самоврядування в три етапи: впливу (особистість отримує задоволення від спільної діяльності, формуються активні групи)., взаємодії (пробудження інтересів особистості до управлінської діяльності, створення учнівського і шкільного самоврядування), співрозвитку (орієнтація на особистість, створення цілісної соціально-інтеграційної моделі самоврядування).

За результатами діяльності креативного самоврядування освітній простір навчально-виховного комплексу «ОСНОВА» очікується збагатити:

1. різноманітними гуртками, клубами за інтересами учнів, секціями;
2. педагогічними інтерактивними технологіями;
3. здоров'язберігаючими технологіями;
4. інформаційним спільним середовищем (шкільний сайт, учнівські та вчительські блоги, шкільна електронна бібліотека, спільноти);
5. впровадженням роботи дитячої організації з пошуково-дослідницької діяльності;
6. введенням нових традицій в життя комплексу;
7. поширенням відносин з позашкільними організаціями;
8. встановленням партнерських відносин з ВНЗ;
9. співпрацею з громадськими організаціями;
10. активною участю в позашкільній проектній діяльності.

Прогнозованим результатом для громадянського виховання учнів очікується:

- Реалізація учнівських ініціатив.
- Підвищення рівня правової культури учнів.
- Покращення стану здоров'я юних громадян.
- Укріплення громадянської позиції в учнівському середовищі.
- Створення моніторингу розвитку та виховання громадянських якостей особистості.

Учнівське самоврядування як ефективна форма організації і життєдіяльності колективу учнів має забезпечити розвиток їх самостійності у прийнятті та реалізації рішень для досягнення суспільно значущих цілей.

Література:

1. Приходько Н.І. Педагогічні основи учнівського самоврядування: книга для вчителя /Н.І.Приходько.- М.: Просвітництво, 1988.-190 з.
2. Комарова П. Учнівське самоврядування – крок за кроком // Завуч. – 2002. – 34. – С. 6-8.
3. Лопухівська А. Учнівське самоврядування – форма громадянської освіти // Завуч. – 2001. – 1. – С. 3-4.
4. Макарова О. Учнівське самоврядування як засіб підвищення ефективності виховання особистості школяра: Громадянська освіта // Директор школи. – 2000. – 18. – С. 12-14.